

JOAQUIM HUGAS I WENCESLAO MARÍN, OFTALMÒLEGS CATALANS (I LA GINECÒLOGA MONTSERRAT BOBÉ)

SIMÓN-TOR, Josep M.; SIMÓN-CASTELLVÍ, Josep M.; SIMÓN-CASTELLVÍ, Sara Isabel; SIMÓN-CASTELLVÍ, Guillermo; SIMÓN-CASTELLVÍ, Cristina

Al Prof. Dr. Jacint Corbella i Corbella, a qui retem homenatge d'admiració i gratitud per les seves excel·lents aportacions a la nostra història de la medicina, i pel notable impuls que li ha donat.

RESUM: Dades biogràfiques sobre Joaquim Hugas, el primer veritable metge oculista de Girona i pare de la primera dona òptica de la ciutat. També es dona notícia de l'oftalmòleg Wenceslao Marín, que es va casar amb la manresana Montserrat Bobé, una de les poques dones que van estudiar Medicina a Barcelona a cavall de finals del segle XIX i principis del XX.

PARAULES CLAU: Joaquim Hugas, Wenceslao Marín, oftalmologia catalana, Montserrat Bobé.

RESUMEN: Se aportan datos biográficos sobre que fue el primer médico oculista que ejerció en Gerona, y padre de la primera mujer óptica en la ciudad. También se da noticia del oftalmólogo Wenceslao Marín, que ejerció en Barcelona, casado con Montserrat Bobé, de Manresa, una de las primeras mujeres que se licenció en Barcelona, cursando estudios en los años de cambio de siglo XIX al XX.

PALABRAS CLAVE: Joaquin Hugas, Wenceslao Marín, oftalmología catalana, Montserrat Bobé.

Tot i que aquests facultatius no van ser metges escriptors ni escriptors metges, com tampoc van ser científics prestigiosos o grans figures de la medicina catalana, les dades biogràfiques corresponents poden ser, sens dubte, de moltíssima utilitat a algun lector o a futurs historiadors.

En efecte, dintre del vast camp particular de la història de la Medicina, el vessant biogràfic és capaç d'ajudar a conèixer no només aspectes importants de la Medicina d'una època, sinó també fets d'aquesta interessants o curiosos.

BIOGRAFIA CRONOLÒGICA DEL METGE JOAQUIM HUGAS I VILANOVA (1819-1870)

La primera notícia del metge gironí Joaquim Hugas ens va arribar a través de la *Historia de la oftalmología catalana* del Dr. Antonio Vila-Coro, que l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears va editar el 1971.

Es considera Joaquim Hugas com el primer metge oculista que es va establir a la ciutat de Girona, on va exercir la medicina i la cirurgia oftàlmiques.

Va néixer el 26 de maig de 1819 a *Castelló d'Empúries* (prov. de Girona), segons consta en el microfilm núm. 169 B-15, pàg. 346, de la parròquia d'aquesta població, dipositat als arxius del Seminari de Girona. Fill d'en Francisco d'Asís Hugas, ric hisendat de Torroella de Montgrí, sense una altra ocupació que la de rendista. La mare era de Cabanes de l'Empordà i l'àvia materna, d'Argelers (el Rosselló). Tenia una germana més petita, i ell era l'hereu.

1839-1840 i 1843-1844: Estudia a l'Institut de Figueres les assignatures obligatòries per poder-se fer cirurgia. Curs 1839-1840: *Gramàtica General Aplicada a l'Espanyola i Elements de Matemàtiques*. Curs 1843-1844: *Elements de Geometria i Física i Química*.

1844: Després de cursar els estudis corresponents, el 9 d'octubre es va presentar a la *prova de suficiència* per a l'exercici de la professió de cirurgia, de la qual va ser declarat *apte*.

1845: D'ordre de S. M. la Reina, el ministre de Governació de la Península li va expedir a Madrid, el 22 de març, el *títol de Cirurgia de Tercera Classe*, en el qual constava que el senyor Joaquín Hugas i Vilanova era d'alçada regular, ulls marrons, color sa i cabell castany.

Posteriorment, va obtenir el *títol de Cirurgia de Segona Classe*.

Va cursar els cinc anys de la carrera de cirurgia a l'antic *Col·legi de Cirurgia de Barcelona*, dels quals va fer els tres primers per a cirurgia de tercera classe (anys acadèmics de 1840 a 1843) i els altres dos per a cirurgia de segona classe (de 1847 a 1849)*.

1849: *Es casa* a Hostalric (mun. de la Selva, prov. de Girona) *amb Joaquina Aguacil Barber*. En aquell temps el seu sogre era el metge del poble, motiu que segurament el va influir a escollir, quan esdevingué vidu, la carrera de Medicina com a segona professió. El sogre tenia un oncle que era el *tinent coronel* en cap de la tropa de l'antic castell d'Hostalric.

1850: Neix la seva filla Josefa.

1851: Neix la seva filla Narcisa.

1857: *Mor la seva dona*. Deixa dues filles de 5 i 7 anys.

1860: És nomenat, el 28 de desembre, *vocal de la Junta Municipal de Sanitat de l'Ajuntament d'Hostalric*, per al bienni següent.

*Després de la desaparició definitiva de la Universitat de Cervera, per una Reial ordre de 10 d'octubre de 1843, el *Reial Col·legi de Cirurgia* de Barcelona va incorporar-se a la nova *Facultat de Ciències Mèdiques* de Barcelona, i va acabar definitivament l'activitat pròpia quan els últims alumnes van finalitzar les carreres de cirurgia (1849).

1861: Havent demostrat la seva suficiència a l'Institut de Segona Ensenyança de la província de Barcelona, el rector de la Universitat Literària de Barcelona expedeix al seu favor, el 26 d'agost, el *títol de Batxiller en Arts*.

Ja batxiller en Arts, es va matricular a la *Facultat de Ciències* de Barcelona per cursar (any acadèmic 1861-1862) el preparatori de Medicina, que comprenia les assignatures següents: *Física i Química, Zoologia, i Mineralogia i Botànica*. Les va passar totes amb la nota de *Mitjà*.

Curs 1862-1863: Es va matricular i va estudiar a l'antiga Facultat de Medicina de Barcelona les assignatures de *Patologia Interna, Preliminars i Clínica Mèdica* (1r curs), *Higiene Pública i Medicina Legal i Toxicologia*.

El 8 d'abril de 1863, d'acord amb les Reials ordres de 24 de maig de 1861 i 1 de desembre de 1862, va ser admès a la matrícula de *Clínica Mèdica* (2n curs).

Va aprovar totes les assignatures d'aquest curs amb les notes de *Bo* en Patologia Interna, *Notable* en Clínica Mèdica (1r curs) i *Mitjà* en les restants.

En aquest mateix curs també va aprovar l'assignatura de *Llengua Grega*, obligatòria segons les Reials ordres d'1 de novembre de 1862 i 21 de febrer de 1863.

1863: El 15 de juny passa l'examen de *Batxiller en Medicina*, amb la nota d'aprovat. El 20 de juny fa l'exercici reglamentari per obtenir el *grau de Llicenciat en Medicina*.

El tribunal va estar constituït pels professors següents:

Francisco de Paula Folch (degà de la Facultat de Medicina).

Carlos de Silóniz Ortiz

Ramón Ferrer i Garcés

La qualificació final va ser d'*Aprovat*.

El 26 de juny de 1863 es va celebrar, en la mateixa Facultat de Medicina (carrer del Carme), l'acte d'*investidura del grau de Llicenciat*. Hi van ser presents els catedràtics següents:

Francisco de Paula Folch Amich (degà)

José de Letamendi Manjarrés

Marcos Bertrán Pastor

Carlos de Silóniz Ortiz

Juan Magaz Jaime

Lorenzo Vidal Auté

Previ pagament de 424 *reals*, per drets de grau i expedició, va obtenir el *títol de Llicenciat en Medicina i Cirurgia*, que l'autoritzava a exercir la professió de metge cirurgià.

7 d'octubre de 1863: **Accident ferroviari**. Al capvespre d'aquest dia, quan el tren procedent de Girona que es dirigiria a Barcelona va passar pel pont de fusta que salvava el torrent de Ca l'Abert, a mig camí entre les estacions d'Hostalric

i Breda, aquest es va enfonsar. La locomotora i vuit dels deu vagons es van precipitar en el si d'una impetuosa riuada. La força de les aigües, molt crescudes a causa de l'empitjorament d'una terrible tempestat que assotava la zona, havia provocat que un dels pilars del pont cedís.

Aquella catàstrofe nocturna va causar vint-i-una defuncions i nombrosos ferits, alguns de greus. Hi van acudir a prestar els seus primers auxilis els metges següents: *Joaquim Hugas Vilanova*, experimentat cirurgià; *Francisco Liensa de Rovira*, metge castrense d'Hostalric i titular de l'empresa ferroviària (Compañía de los Caminos de Hierro de Barcelona a Girona), i *Joaquín Brunet Talleda*, metge i farmacèutic de la vila d'Hostalric.

Els supervivents van ser traslladats a Hostalric. Alguns van ser allotjats a casa dels anomenats metges de la població.

Esmentarem, com a curiositat, el final feliç d'una parella de nuvis que es dirigia a Barcelona per passar-hi la lluna de mel, i que, durant les primeres hores, cadascun creia que el seu cònjuge havia mort.

Joaquim Hugas va intervenir com a cirurgià en l'accident del *tren* i la Reina li va concedir la distinció de l'*Orde Civil de Beneficència*. No obstant això, el seu nom no figura en l'article recordatori que va publicar el 16 de novembre de l'any 1963 el *Diari de Barcelona* amb motiu del centenari d'aquesta gran catàstrofe ferroviària, possiblement a causa de la mala relació que, segons sembla, tenia amb el farmacèutic (a causa d'un pou comú per a la cuina d'ambdós). Malgrat que el doctor Hugas va ser qui més va haver d'intervenir, perquè era cirurgià, el farmacèutic devia haver silenciats el servei que el cirurgià va prestar en algun document o informe, que finalment és el que s'hauria consultat per redactar-ne article. Els facultatius que s'hi esmenten només van rebre una distinció provincial.

El metge cirurgià Hugas lliura al *tenor* del Teatre del Liceu de Barcelona, *Carlo Negrini*, els béns que havia perdut en l'accident, continguts en un cofre que va anar a parar a la propietat de Manuel Roca, pagès de Fogars.

Yo el infrascrito D. Carlo Negrini, artista tenor del teatro del Liceo de Barcelona.

CONFIESO: Haber recibido de D. Joaquin Hugas, mi apoderado, médico cirujano residente en Hostalrich, un cofre, el cual fué hallado en la propiedad de D. Manuel Roca labrador de Fogas, de resultas de la catástrofe ocurrida al tren, del ferro-carril en la noche del siete del actual, cuyo cofre contiene las alhajas y ropa siguientes:

- Una cuchara de plata
- Un cucharón de ídem
- Doce cucharas y doce tenedores de ídem
- Doce cucharitas, para café de ídem
- Doce cuchillos, con mango de ídem
- Un trinchante y su cortante, con mangos de ídem
- Un cuchillo y su tenedor, pequeños, de ídem
- Una bolsa con granitos de acero, y dentro de ella, una moneda, o sea, escudo de plata,

- y varias otras monedas de plata, de poco valor y otras de cobre: dos medallas y un sello de plata
- Un papel que contiene dos sortijas, un alfiler de pecho y otro para los cabellos, de Señora
 - Un sello y dos pendientes si asa
 - Un collar con globulillos negros
 - Cuatro retratos de visita, en fotográfica
 - Unos guantes de cabritilla
 - Un miriñaque
 - Cincuenta envolturas de criatura, vulgo telas y culaxos
 - Trece pares de medias y seis pares de calcetines
 - Catorce camisas de mujer
 - Diez y nueve chalecos de criatura
 - Catorce camisas de niño
 - Cuatro pañuelos de seda y dos de lana
 - Tres vestidos de niño, uno de felpa y dos de lana
 - Cinco capas de niño
 - Un cobertor de cama, de seda, con guarnición
 - Dos vestidos de Señora y dos capas, o cubreespaldas de ídem
 - Diez y ocho vestidos de niño
 - Un abrigo de franela
 - Cinco fajas de recién parida
 - Dos chalecos de punto de algodón
 - Ocho servilletas
 - Ocho baberos de niño
 - Ocho pañuelos de bolsillo
 - Un lio de varias cintas
 - Cinco redes, vulgo vets de Señora
 - Tres madejas y cinco ovillos de hilo, algodón y lana
 - Un paquete de retazos
 - Tres cepillos
 - Unos rosarios de cuentas largas
 - Cuatro pecheras
 - Unos cordones de lana, con borlas
 - Cinco gorras de criatura
 - Dos delantales blancos
 - Un chaleco de Señora
 - Una sábana de cuna con guarnición
 - Nueve enaguas
 - Unos pantalones de Señora
 - Parte de unas faldas, y finalmente otro paquete de retazos.

De cuyas alhajas y ropas me hago cargo por el infrascrito Carlo Negrini como dueño de ellas, dejando libre al mencionado D. Joaquín Hugas por razón de dicha entrega; y para resguardo del mismo le libro el presente en la ciudad de Barcelona a los veinte y cuatro octubre de mil ocho cientos sesenta y tres.

Carlo Negrini
Barcellona, 23 Otto. 1863

1864: La reina Isabel II, en recompensa dels serveis prestats en l'accident, li atorga l'ingrés a l'Orde *Civil de Beneficència*, concessió que se li notifica el 15 de novembre.

1866: *Es trasllada amb la seva família a Girona al carrer Albareda, 16, pis 1r, domicili on mor la sogra i en el qual s'estableix com a metge cirurgia ocular.*

A l'entrada de la seva consulta de Girona, hi havia un rètol que deia:

Cura las enfermedades de los ojos; extrae y abate las cataratas; hace la pupila artificial; opera el terigion y demás tumores del ojo y párpados, y en pocos días cura la fístula lagrimal, etc.

Con el auxilio del oftalmoscopio aprecia las lesiones internas del ojo, que antes se confundían con la palabra amaurosis o gota serena; hoy se curan muchísimas de ellas.

No se cobran honorarios sino después del buen éxito de las operaciones.

NOTA: Los pobres que acrediten serlo serán visitados y operados gratis.

A causa de les dificultats de transport d'aquella època, allotjava a casa seva, si ho necessitaven, els malalts de fora de la ciutat que operava dels ulls.

1867: El governador el nomena *vocal de Sanitat de la Diputació*, la qual cosa se li comunica mitjançant l'ofici següent:

ALCALDE CONSTITUCIONAL DE LA INMORTAL GERONA SANIDAD

A propuesta de esta Alcaldía, el Sr. Gobernador civil de esta provincia ha tenido a bien nombrar a V. para servir el cargo de vocal de la Junta de Sanidad de esta Diputación en calidad de Médico y por lo tanto me complazco manifestárselo esperando de los sentimientos filantrópicos y de los conocimientos científicos que le adornan, contribuirá eficazmente al mejor desempeño de las altas funciones que la ley tiene cometidas a la espresada junta.

1868: - (9 novembre) La Diputació provincial de Girona va acordar nomenar-lo *vocal de la Junta Provincial de Sanitat*.

- (24 novembre) El governador de la província de Girona, Enrique Vidal i Climent, estant vacant la plaça de cirurgia de les presons de Girona, en haver-hi renunciat per motius de salut el seu propietari, *Don José Ametller*, el nomena *metge cirurgia de les presons* de la ciutat amb el sou de 73 escuts anuals.

1869: El governador el nomena:

- el 21 de gener, *metge higiènic* de les cases de prostitució de la ciutat de Girona.
- el 24 d'abril, *vocal de la Junta de Sanitat* de Girona, per al període 1869-1870, i responsable mèdic dels *quintos* de la lleva d'aquest any i dels ressagats d'anys anteriors.

1870: Se li confirma la plaça com a únic *metge cirurgia de la presó* de Girona.

30 de setembre de 1870: **Va morir** al carrer Albareda, 16 de Girona, a l'edat de 51 anys.

La seva defunció consta en el llibre 8 de la Catedral, pàg. 181.

El metge Joaquim Hugas era molt considerat a Girona, on tenia molta relació social (per exemple, estava abonat a una llotja al Teatre Principal).

La filla gran, *Josefa Hugas Aguacil*, segurament orientada pel seu pare, va obrir un establiment d'òptica a Girona, en el qual subministrava, a més d'ulleres, termòmetres i baròmetres. Probablement va ser *la primera "òptica moderna" a Girona*, però avui ja no existeix (és va casar amb Enrique Martínez, enginyer naval procedent de Galícia, que va establir una gestoria a Girona).

RESIDÈNCIES A BARCELONA

Durant part dels seus estudis de Medicina, Joaquim Hugas va viure als carrers següents:

- Portaferrisa, 11, pral, el primer curs.
- Escudellers, 83, 2n, el segon curs (1862-1863).

Joaquim Hugas va aprofitar les seves obligades estades a Barcelona, com a estudiant al Col·legi de Cirurgia i a la Facultat de Medicina, per freqüentar algunes de les clíniques o dels dispensaris de malalties dels ulls, principalment les consultes de Joaquim Soler Padern i Lluís Carreras Aragó.

Agraïment:

Els autors agraeixen la notable informació que han subministrat sobre el seu avantpassat, el metge oculista Joaquim Hugas, a Josep M. Serra Martínez (doctor en Ciències Físiques) i al seu fill Jordi Serra Riera.

Dr. Joaquim Hugas

Record de la catàstrofe per enfonsament d'un pont en que va intervenir J. Hugas

Casa del Dr. Hugas

Diploma de Cirurgia

II. DR. WENCESLAO MARÍN SIMÓN (1874-1965) (I DRA. MONTSERRAT BOBÉ)

Va néixer, el 21 d'agost de 1874, a Verges (Baix Empordà-Girona), poble d'on també era nadiu el polític Francesc Cambó (1876-1947), i va ser batejat el 23 d'agost a l'església de Sant Julià. Era amic d'en Frederic Raola i Trèmols, que fou diputat per Igualada.

- *Partida de baptisme*: Llibre 7, foli 277 de l'arxiu parroquial de Sant Julià de Verges (bisbat de Girona). Hi figuren:

Nom: Wenceslao, Luis, Juan.

Pares: Agustín Marín (natural de Torroella de Fluvià) i Carmen Simón (de Torroella de Montgrí).

Avis paterns: Ramón Marín i Dolores Corominas

Avis materns (de Torroella de Montgrí): Salvador Simón i Francisca Oliva.

El tom del Registre Civil (jutjat de Pau de Verges) en què es trobava inscrit el seu naixement es va extraviar durant la Guerra Civil de 1936-1939.

- Va estudiar el batxillerat a l'Institut General i Tècnic de Girona. Va acabar els estudis del *grau de batxiller* el 32 d'octubre de 1894. El rector de la Universitat de Barcelona, D. Julián Casaña, li va expedir el títol de Batxiller amb data 20 de desembre de 1894.

- Va aprendre la carrera de metge fent de *barber*, com el pare del famós uròleg Antoni Puigvert Gorro (1905-1990), el Dr. Salvador Puigvert, metge general, de manera semblant –com de vegades recordava– al que va fer el Dr. Ramón Torres Carreras (1878-1951), company d'estudis d'aquest, que va compaginar els estudis de Medicina amb les tasques de forner.

- Va estudiar el *període preparatori* (primer any de Medicina) a la *Facultat de Ciències* de la Universitat de Barcelona, que va aprovar en dos cursos:

· Curs 1894-1895: *Química General, Mineralogia i Botànica, i Zoologia*.

· Curs 1895-1896: *Ampliació de Física*.

Va començar el *període de llicenciatura* en el curs 1896-1897, i el va acabar amb l'aprobat de les matèries del curs 1903-1904. Aquest període d'estudis comprenia les assignatures següents:

Anatomia Descriptiva i Embriologia (primer curs).

2n.- Histologia i Histoquímica normals.

Tècnica Anatòmica (primer curs).

Anatomia Descriptiva i Embriologia (segon curs).

3r.- Tècnica Anatòmica (segon curs).

Fisiologia Humana, Teòrica i Experimental.

Higiene Privada.

Patologia General.

- 4t.- Terapèutica.
Anatomia Patològica.
Patologia Quirúrgica.
Patologia Mèdica.
- 5è.- Obstetrícia i Ginecologia amb la seva clínica-1r.
Anatomia Topogràfica i Medicina Operatòria amb la seva clínica.
Oftalmologia.
Clínica Quirúrgica (primer curs).
Clínica Mèdica (primer curs).
- 6º.- Obstetrícia i Ginecologia amb la seva clínica-2n.
Curs de les Malalties de la Infància, amb la seva clínica.
Malalties de l'Oïda, el Nas i la Laringe amb la seva clínica.
Clínica Quirúrgica (segon curs).
Clínica Mèdica (segon curs).
- 7º.- *Higiene Pública.*
Medicina Legal i Toxicologia.
Dermatologia i Sifiliografia.
- Tot i constar en el pla d'estudis, no va cursar Oftalmologia. L'assignatura d'*Oftalmologia*, com la Dermatologia i l'Otorinolaringologia, va ser declarada especialitat obligatòria, per primera vegada, el 1902 (Reial decret de 24 de setembre), però davant les protestes dels estudiants, un RD de 17 de març de 1903 en va suspendre l'obligatorietat. L'estudi de l'Oftalmologia i de les altres dues especialitats es va restablir, finalment, com a obligatori el 1911, i aquest va quedar com a assignatura inclosa en el 4t grup del període de llicenciatura (5è any de la carrera).
- Un cop acabats els estudis que assenyalaven les disposicions vigents, va fer els tres exercicis per al *grau de Llicenciat en Medicina*:
- *Primer exercici*: Verificat i aprovat el 21 de juny de 1904.
 - *Segon exercici* (23 de juny): Diagnòstic, previ sorteig, del malalt núm. 7 de la Clínica de Medicina.
 - *Tercer exercici* (23 de juny): Previ sorteig, va practicar l'operació corresponent sobre el cadàver.
- El *Tribunal*, compost pels doctors *Mariano Batllés y Bertrán de Lis* (president), *Eusebio Oliver Aznar* (vocal) i *Rafael Rodríguez Ruiz* (secretari), va acordar concedir-li la qualificació d'aprovat.
- Previ pagament dels drets d'expedició (805 pessetes en paper de pagaments a

l'Estat), el ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts li va estendre, amb data 20 d'octubre de 1904, el *títol de Llicenciat en Medicina*, que duia el núm. 712 del Registre del Ministeri i el 327 de la Universitat de Barcelona.

- El 17 de gener de 1912 va ser nomenat *metge auxiliar* de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'haver anual de mil pessetes. Quatre anys més tard, el 29 d'abril de 1916, va passar a ser *metge numerari municipal*, amb l'haver de dues mil pessetes l'any (fig. 8).

- Es va iniciar en l'oculística freqüentant els dispensaris del Dr. Manuel Menacho Peirón (1860-1934) i del Dr. José Antonio Barraquer Roviralta (1852-1924), encara que, en bona mesura, va ser autodidacta. Va fer diversos viatges a París per visitar els principals centres de malalties dels ulls.

Durant anys va exercir, simultàniament, la medicina general i l'oftalmologia.

- Va informar favorablement, com a oftalmòleg de l'Ajuntament de Barcelona, perquè es pogués donar el preceptiu permís per a la inauguració de la clínica Barraquer (1940).

- Va Exercir com a oculista dels tallers de vaixells VULCANO.

- Fou nomenat cap del *Dispensari d'ulls* de l'Ajuntament de Barcelona (carrer d'Aragó, cantonada Bruc) i també de la *Casa de Socors* del mateix Ajuntament.

- Durant la seva carrera professional va exercir el càrrec de *metge oculista* del *Servei d'Emigració del Consolat Argentí*, per revisar els qui necessitaven permís per embarcar o emigrar a l'Argentina.

- Finalment, cal destacar que fou oculista de l' *Asil del Parc de Barcelona*.

- És casà amb la metgessa *Montserrat Bobé Marsal* el 3 febrer de 1909.

- Va morir el 19 de desembre de 1965.

Dra. MONTSERRAT BOBÉ (1879-1930)

Montserrat Bobé Marsal va néixer a *Manresa* el 13 de febrer de 1879, filla de Juan Bobé (o Bober, amb "r" final) Martí, de Barcelona, i de Maria Marsal Alemany (natural d'Igualada).

Els seus avis *paterns* foren: José Bober (amb "r" final), de Barcelona, i Magdalena Martí, natural de Tarragona. Els avi *materns*, José Marsal i Josefa Alemany, eren d'Igualada, vila on vivien.

El seu pare, d'ofici manyà a Igualada, així que va esperar un fill, pensant en el futur d'aquest, va decidir traslladar-se a *Manresa* (carretera de Cardona 28, 1r), capital del Bages, que llavors tenia, aproximadament, 18.000 habitants, atès que aquesta vila *posseïa Institut d'Ensenyament Mitjà* i li prometia un bon

futur laboral. En efecte, a conseqüència, en part, d'estar situada entre els rius Llobregat i Cardener, la indústria mecànica i tèxtil de la vila esdevenien pròsperes. Endemés, mentre la població d'Igualada experimentava una davallada, la xifra d'habitants de Manresa s'incrementava ràpidament.

Quan Montserrat Bobé tenia 10 anys, va ingressar a l'*Institut de Segona Ensenyança de Manresa* (secretari: D. José Fernández de la Peña Santos). El 22 de juny de 1896 va fer, en el mateix institut, els dos exàmens per al *grau de Batxillerat en Arts*, dels quals va obtenir la qualificació de doble *Sobresaliente* (excel·lent). El títol corresponent es va expedir el 3 de novembre de 1896.

L'octubre de 1896, Montserrat Bobé va començar la carrera de Medicina a la vella Facultat de Barcelona. Durant el període de 1897-1898 va seguir també, a l'*Institut de Barcelona* (director: Dr. Cortejón), el curs de *Llengua Alemanya*, *primer any*, que va aprovar amb la qualificació de *notable*.

Expedient acadèmic: 6 notables i 6 excel·lents (3 d'aquests amb premi): *Higiene Privada, Anatomia Patològica, Patologia Quirúrgica, Clínica Quirúrgica*, primer curs, *Curs de Malalties de la Infància amb la seva clínica i Dermatologia i Sifiliografia*.

D'acord amb la legislació sobre les matrícules d'honor llavors vigent, els alumnes oficials tenien dret a aplicar-les en el curs següent i els no oficials, en la pròxima convocatòria.

Va finalitzar els estudis de Medicina (Hospital de la Santa Creu) el 30 de juny de 1904. En aquesta mateixa data es presenta, junt amb la seva condeixebla Trinitat Sais Plaja, als tres exercicis reglamentaris per a l'obtenció del *Grau de Llicenciat en Medicina*. El president del Tribunal va ser el Dr. Antonio Morales Pérez. En el *primer exercici* del grau va haver de respondre a unes quantes preguntes del tribunal. En el *segon exercici* va haver de fer el diagnòstic d'un dels malalts enumerats de la clínica, escollit per sorteig. L'aspirant va diagnosticar, encertadament, *febre tifoide*. El *tercer exercici* va consistir a practicar, en un cadàver, l'operació corresponent al nombre tret en el sorteig anterior. La *qualificació final* obtinguda en el grau fou *aprovat*.

Previ pagament de 805 pessetes en paper de pagaments a l'Estat, se li va expedir el títol de Llicenciat en Medicina.

Sent estudiant va conèixer Pere Nubiola i Espinós, futur professor d'Obstetrícia i Ginecologia, amb qui va fer amistat i al costat del qual va començar a exercir la medicina. Finalment és va dedicar, com llavors era freqüent, a la pràctica de la *tocoginecologia* junt amb la *pediatria*.

LOCALS DE CONSULTA PRIVADA

Montserrat Bobé va visitar pacients a Barcelona fins al 1928, i a Manresa.

A Barcelona:

- a la ronda Sant Pere, 26, 2n 2a (visita: matí d'11 a 12 i tarda de 3 a 5 h).

- i, després de casada, també en el seu domicili particular: carrer de la Llibreteria, 5, 1r 1a (visita: de 9 a 11,30 h).

A *Manresa*, els caps de setmana (dissabtes i diumenges), igual que el seu marit: -primer a la carretera de Cardona, 37 i, després, al Passeig, 1.

El 3 de febrer de 1909 es casa amb el *Dr. Wenceslao Marín Simón* (oftalmòleg) a la parròquia de Sant Francesc de Paula (carrer Alt de Sant Pere, 11). Només van tenir un fill, Ramón Marín Bobé, artista pintor, que es va casar però no va tenir descendència.

L'any 1930, la Dra. Bobé va morir, en el seu domicili de Barcelona, a causa d'una pulmonia.

Montserrat Bobé i Marsal és una de les darreres metgesses que es van graduar a l'antiga o vella Facultat de Medicina de Barcelona (carrer del Carme).

Nota:

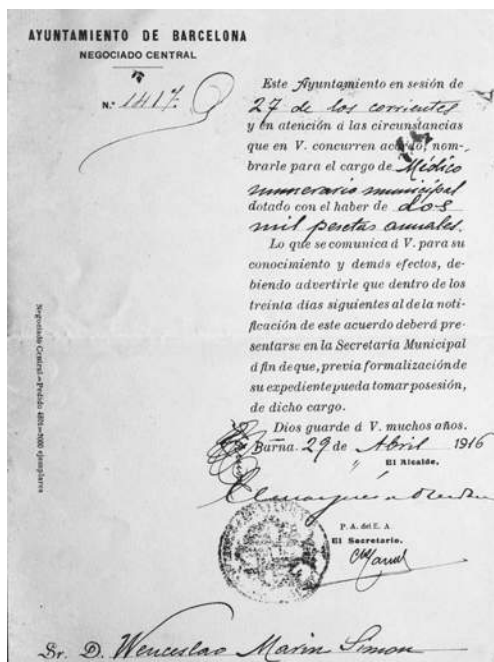
En cap document o certificat apareix el cognom d'aquesta metgessa amb una *ve baixa* (sempre les dues consonants són una *be alta*). El cert és que el cognom *Bobé* fou un derivat del primitiu *Bober* per pèrdua fonètica de la *-r* final.

BIBLIOGRAFIA

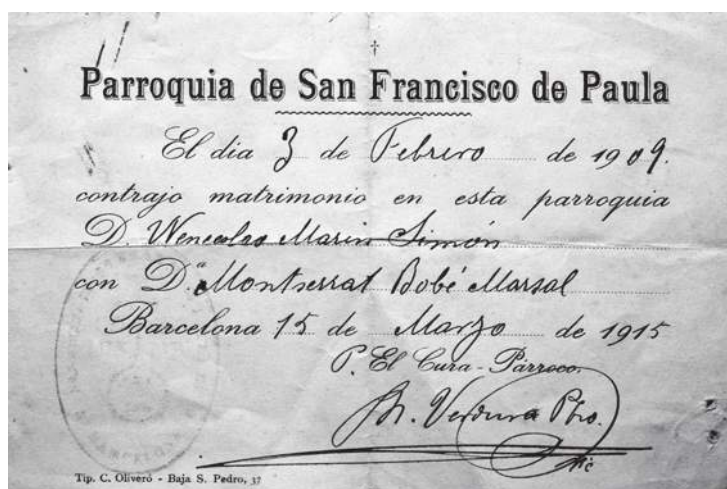
SIMÓN-TOR, J. M.; SIMÓN-CASTELLVÍ, J. M.; SIMÓN, G.; SIMÓN, S. I. (30 de setembre de 2004). *Notas sobre el gerundense Dr. Joaquim Hugas*. A: X Reunión del Grupo de Historia y Humanidades en Oftalmología (80 Congreso de la Sociedad Española de Oftalmología). Comunicació. Còrdova.

Dr. Wenceslao Marín

Nomenament de metge de l'Ajuntament de Barcelona

Certificat de matrimoni de Wenceslao Marin i Montserrat Bobé